

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések cm.-ként 6 fillér-
többesúri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.

SZÉKELY RIADÓ!

Lelkembe nyíllal bú s a fájdalom,
Szenvedni látlak székely nemzetem.
Beteg lettél, te büszke bércei sas,
Vagy tán vihar jár sziklafészkened?
Nem vagy beteg. Csupán nehéz napok
Villámcsapásain a sors harag,
Inség, nyomor riasztanak, miként
A Básta-féle bős zsoldos hadak

Villám ütött az őserdők közé,
Virágos partokon hömpölyg az ár.
Az elpusztult, kopár mesgyék között
Megcsalt remények annyi rabja jár.
Megtépve áll az otthon fészke is,
Itt-ott a kézbe vándorbot kerül,
Ki honn maradt, a pusztulás során
Ezernyi gond és bú közé merül

Ne csüggedj, édes székely nemzetem,
Emeld fel egykor büszke lelkedet!
Szived, miként szép zengő bérceid,
Ma is sok drága kincset rejteget.
Tebenned még az ősi vér kering,
Egy szebb jövőért tenni kész erő,
Lélekben, testben ép, erős fajod.
Nem vagy beteg — csak néma szenvedő . . . !

Tekintsd, e honnak minden jó fia
Nehéz sorsod már régen könyezé:
Segélyre jönnek hű magyar szívek,
Zeng már a harci kürt mindenfelé.
Új ellenség csatája vár reánk;
Tudják: hazánknak Erdély jobbkeze,
S te vagy e kézben éltető erő —
Vitéz Csabának lelkes nemzete.

Zeng már a harci kürt. Föl tette hát!
Viharban edzett hősi nép valál.
Nagy munka vár: az új honfoglalás.
Munkára fel, a tespedés halál!
Fajunknak tündöklő erényein
Dobbanjon össze minden érzetünk,
S az alkotások fényes, szép során
Ragyogni fog hazánk és nemzetünk!

Fülei Sz. Lajos.

Mentő munka.

Irta: *Benedek Elek.*

Indulóban a székely kongresszusra, valami
titkos erő megállit, íróasztalom mellé ültet s ke-
zembe kényszerítve rozsdamarta tollamat, iratja
velem az én népemnek szomorú énekét: jertek,
jertek, ne hagyjatok. — Bár csak egy jó szót ad-
jatok. Mert az mégis hallhatatlan — így szen-
szenvedni nagy ártatlan . . .

Indulóban a mentő munkások nagy gyüle-
kezetébe, imé, az ország színe elé teregetem az
én népemnek romlásit; földi és lelki javaiban való
nagy legyengülését; már-már vonagló testének
az életért való vívódását. Kivánjátok, hogy ne-
hány szóban megmondjam, mi történt? Az tör-
tént, hogy szemünk láttára s mégis észrevétlen
züllésnek indult egy hajdan erős faj. Az a nép,
mely hajdan nemzet volt a nemzet testében; ezer
esztendőn át hűséges védője a keleti határnak;
sovány földjén megélt — idegen segedelem nél-
kül; az a nép, mely hatalmas rajokat bocsátott
— nem idegenbe, de a magyar haza minden tá-
jékára, apostolokat a magyar kultúrának, harczo-
sokat a nemzeti megerősödésnek: imé, ez a nép
romlásnak indult, csüggetegen, tehetetlenül várja,
mi lesz vele. Élete-e vagy halál.

A székely nép romlását az utóbbi rossz
gazdasági esztendők nem magyarázzák. Rosz gaz-
dasági esztendők egyeseket juttatnak a tönk szé-

lére, népeket nem. Ennek a népnek a romlása a
szabadságharcot követő német világban kezdő-
dik, az alkotmányos érával folytatódik. Ez a nép
48 előtt mint határvédő katonanép több rendbéli
kiváltságnak volt részese s e kiváltságokért vért
adózott. Minden átmenet nélkül nehezdedek vál-
laira a közterhek, minden átmenet nélkül szedték
el tőle a kiváltságokat, megfelelő kárpótlásról
megfeledkezvén. Az alkotmányos éráról a leg-
utóbbi időkig a törvényhozás semmi tekintettel
nem volt a Székelyföld különleges viszonyaira.
Az alföldi Kánaán népével a sovány, hegyes-völ-
gyes Székelyföld népe egyforma adóalanynak te-
kintetett s a tagosítási törvényt, mely a délibábo-
s rón áldás, éppúgy végrehajtották a szörnyen sze-
szélyes ettéréseket mutató székely szántóföldeken,
ahol azt a jobb módu birtokosok érdeke úgy ki-
vánta. Élelmes emberek összevásárolták potom
áron a tudatlan, tájékozatlan székely kis gazdák-
tól az erdő- és legelő-jogokat s egyszerre csak
nagy területeken arra ébredt a székelység, hogy
sem erdeje, sem legelője nincs. Az állami hata-
lom a nép e nyilvánvaló tönkretételét nem aka-
dályozhatta meg s nem is akadályozhatja meg,
míg az új tagosítási és arányosítási törvény el
nem készül. Ezen most dolgozik a földmívelési és
igazságügyi miniszterium. A becsületes módon
végrehajtott tagosítás még a Székelyföldön is ál-
dás lehetne, ám a nép által találóan „Négyszem-
közti“ urnak nevezett, többnyire diplomátlan föld-

mérők itt-ott a szó teljes értelmében megszarol-
ták, kifosztották a népet. A legkisebb gazda is
természetesen arra törekedett, hogy ha már a
tagosítás elkerülhetetlen, mennél nagyobb s men-
nél jobb tagot kapjon, eladta marháját, hogy a
Négyszemközti megkenhesse, vagy uzsorakamatu
takarékpénztári kölcsönökből hajlított maga felé
a Négyszemközti jóindulatát. Mindez évek hosszú
során megtörténhetett, anélkül, hogy a törvény-
hozás utját vágta volna.

Rendes vasuti hálózata ma sincs a Szé-
kelyföldnek, emiatt e föld kebelében rejtőző te-
mérdek kincs kiaknázatlan aluszszza több ezer éves
álmát. Tengődő mezőgazdaság, hajdan életképes
most elárvult ipar, a keresetforrások bedugulása,
vasutak és ezzel kapcsolatosan gyárak hiánya
miatt a rengeteg természeti kincsek fel nem hasz-
nálhatása következtében — a hajdan jómódu há-
zakban a nyomoruság ütött tanyát s ma már nem-
csak Oláhországba bujdosik a székely, de tudja
már az utat Amerika felé is. A vasutat hosszú
időn át csak messziről látta a székely, sőt ma is
a Székelyföld nagy része, de azért elég közel
járt hozzá arra, hogy minden rosszat elhozzon
s minden jót elvigyen tőle. Az eladdig egyszerű,
igénytelen nép cifrázkodóvá lett s bár — hiteles
kimutatás van erről — jóvedelme — ötven év óta
egy fillérrel sem fokozódott, kiadása aránytalanul
megnövekedett. A háziipar, mely elátta a székely
családot jóformán minden ruhaneművel, megszűnt

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közigazgatási bíróság 1901. évi 939. sz. határozata: »Részvénytársaságok telepük székhelyén, a hol a közterhekhez járulnak, a székhely lakosaival egyenlő jogokban és köteleességekben részesülnek s a vámmenteség kérdésében is mint jogi személyek a székhely lakosaival egy tekintet alá esnek.« — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1901. évi 36220. sz. rendeletéből: »Gazdaságokban rendes fizetés mellett alkalmazott kovács, kádár stb. iparosok a gazdasági személyzethez tartozó egyéneknek tekinthetők, nem pedig iparosoknak, minélfogva sem iparigazolvány, sem iparengedély megszerzésére nem kötelezhetők; továbbá alkalmazott segéd munkásaikat — kik viszont iparosságuknak és tanoncuknak nem tekinthetők — sem az iparhatóságnál, sem pedig a betegsegélyző pénztárnál bejelenteni nem tartoznak. Ők maguk sem oly alkalmazottak, kik bejelentés alá esnek. A mennyiben azonban ily egyének idegen megrendelők részére is dolgoznak, reájuk a törvény ezen hatályában kiterjed.« — A m. kir. közig. bíróság 1901. évi 543. sz. határozata: »Községi népiskolai tanító csakis végleges minőségben alkalmazható s az ideiglenesség kikötése érvénytelen nem bír.«

Világnapló.

— aug. 28.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterünk az ifjú nemzedék szellemi és vallás-erkölcsi nevelésének fejlesztése érdekében tett számos üdvös intézkedéseit egy újabb szaporította. Körrendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőkhez, melyben elrendeli, hogy minden állami és községi népiskola mellé jól gondozott könyvtár szerveztessék, hogy ez által az iskolába járó gyermekek már 16 éves koruktól fogva hozzá szokjanak az olvasgatáshoz s így különösen a nép az iskolából való kikerülés után is hasznos

s megfelelő kereseti források nélkül minden szükségletét a boltban elégíti ki. A régi egyszerű, egyszerűségében oly szép viselet ma már ritka, mint a fehér holló. Idétlen, izléstelenül összehányt czafrangokat visel a székely leány, de még a legény is s üzve-üzik egymást a cifrázkodásban. A tönk szélére jutott nép kétségbeesett versengése ez.

De hiszen könyvek és röpiratok egész tömege hirdeti a székely nép sulyos bajait, e bajok okait s orvosszereit. És ma már közvéleményünk formálódott a mentő munkások abbéli hite, hogy a székely kérdés nemzeti kérdés, a székely nép megmentése az egész magyar nemzet érdeke. Ma már megdőböntő valóság, hogy míg saját fajunk szemünk láttára pusztulásnak indult, azalatt a tervszerűen dolgozó, a magas politikával látszólag nem törődő oláh meg százsz nép minden tehetségét a gazdasági megerősödésre fordította s már réseket is ütött az eddig egy testet alkotott székely nép határvédő tömegén. A nagy kamatra dolgozó székely takarékpénztárak hatalmas verseny társra akadtak a tervszerű faji politikát szolgáló oláh és százsz takarékpénztárakban s olcsóbb hitelnyújtásával sorban szedik el a székelyek földjét.

Mit mondjak még, hogy felébredjen a magyar társadalom?

A legujabb érából sokat remélünk, ha nem is mindent. Mindent! Azt a népet, mely ötven év alatt az örvény szélére jutott: melyet itt mind elé nem sorolható törvények, intézkedések és nem intézkedések, képviselőválasztások, közigazgatások, és nem igazgatások kiforgattak anyagi és erkölcsi javaiból, nem egy-két, de újabb ötven esztendő alatt sem lehet talpra állítani. Ehhez államnak és társadalomnak hosszú, közös, lelkes, kitartó, önzetlen munkája szükséges. Elsőrendű szükség,

württembergi trónörökös neje Margit szaporithassa. Fővárosi lapok szerint a pénzügyminiszteriumban készen van az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló tervezet, melynek alapján a megjavított fizetés a jövő évi költségvetésbe be fog állíttatni s mely tervezet fogja képezni azon törvényjavaslat alapját, melyet a pénzügyminiszter az országgyűlés elé terjeszt. A fizetésrendezéssel jár a lakbérrendezés is. A fizetési táblázat a következő lesz: XI. rangoszt. 1400, 1600, 1800 K, X. r. o. 2000, 2200, 2400 K, IX. r. o. 2600, 2800, 3000 K, VIII. r. o. 3600, 4000, 4400 K, VII. r. o. 4800, 5400, 6000 K, VI. r. o. 6400, 7200, 8000 K, V. r. o. 10000, 12000 K, IV. r. o. 16000 K. A fővárosi hírlapok emez egyértelmű örvendetes hírét a magyar kormány felhivatalos lapja, a „Magyar Nemzet“ következő nagyfontosságú kijelentéssel erősíti meg: Lukács László pénzügyminiszternek sikerült a jövő évi budgetben már fedezeti alapot találni az állami tisztviselők fizetésének javítására. A hogy mindenkori hangsúlyoztuk, a fizetésrendezés csupán pénz és idő kérdése. Most örömmel konstatáljuk, hogy ez az idő beteljesedett, a pénzbeli fedezet megvan. A fizetésrendezés meglesz immár a közel jövőben. És előre is jelezhetjük, hogy a kik túlságzott igényeket nem tápláltak s a kik elfogadták a mi általunk megállapított és képviselt megoldási programot, azok a fizetésrendezéssel vágyaikat és kívánságaikat teljesen kielégítve látják és minden tekintetben meg lesznek elégedve a fizetésrendezéssel.

Kínában, úgy látszik, ma sem biztosabb a hittérítők sorsa, mint volt az európai hatalmak beavatkozása előtt; mert az a hír, hogy Hunán tartományban Brucet és Lewis angol hittérítőket megölték, egy sanghai távirat szerint megerősítést nyert egy benszüött missionárius által. A levél azt mondja, hogy a két hit-

terítőt halálra verték. Albrecht herceg művek olvasásával tudását saját boldogulására Zsófia főherceggasszony e hó 25-én 32 éves korában elhalt Gmundenben. A főherceggasszony halálával uralkodó házunkat is mély gyász érte, mert az elhunyt Ferencz Ferdinánd trónörökösünk huga volt. Az angol-bur békekötés a kolenzai hősnek, Kronje bur generalisnak is meghozta a szabadságot. Kronje családjával és sok más bur fogollyal a Thagur gőzösön a Fokföldre érkezett. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy egy londoni távirat szerint Krüger az utrechti konferencián lemondott a burok vezetéséről. A bur tábornokok pedig Bothát jelölték ki a délafrikai burpárt vezérének. A pozeni német nagy hadgyakorlaton az angolok részéről Brodrich hadügyminiszter, Roberts lord, Kolly-Koszny tábornok és Lansdovne külügyminiszter is részt fog venni.

A székely kongresszus.

— A „Székely-Udvarhely“ express tudósítása. —
Tusnádfürdő, aug. 28.

Nagy és előkelő közönség óriási érdeklődése közben nyílt meg itt ma a székely kongresszus, melynél számban, intelligenciájában és jószándékban jelentősebb összejövetele a székelységnek még nem volt a híres agyagfalvi gyűlés óta.

Sem hivatalos fogadtatás, sem pedig semmiféle bankett nem volt s nem is lesz. A vezetés igen helyesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy nincs helye semmiféle parádénak, sem lakomának, mikor a székely nép nyomorog. Haromszék- és Marostordamegyékből sok harisnyás székely van itt, a kik értelmes és okos beszéddel magyarázzák Sándor János kormánybiztosnak a nép ügyét-baját.

A kormánybiztos szeretetreméltó egyénisége s az a körülmény, hogy Desseffy Aurél az O. M. G. E. elnöke személyesen is részt vesz a kongresszuson, a legszebb reménnyel kecsegtetnek annak eredménye felől.

Nagy számban jelent meg a katolikus papság s a közmivelődési szakosztály ülésén különös dicséretreméltó figyelemmel és méltánlással hallgatta a többi egyház előadóit.

A kongresszuson megjelentek az O. M. G. E., a Székely-Egyesület, az Emke, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, a Marosvásárhelyi Székely-Társaság, a csikmegyei, a tordaaranyos-, haromszék-, udvarhelymegyei és gyergyóvidéki gazdasági egyesületek kiküldöttei.

Ezenkívül pedig Sándor János székely kormánybiztos, Potsa József, Mikó Balint, Hollaky Artur, Sárközy Aurél főispánok, Sándor József, Ugron János, Györfly Gyula, gróf Bánffy Miklós, gróf Bethlen István, Molecz Dani, Brázay Kálmán, Uray Imre, Kállay Leopold, Székely György, Molnár József, Eitner József, Molnár Józsiás, Fehér Antal, Benedek János, Sebess Dénes, Gál Sándor, Lázár Menyhért, Ráth Endre országgyűlési képviselők, Merza Lajos kir. tanácsos, Pál István apátkanonok, Nagy Károly ref. theol. tanár, Boros unit. theol. dékán, Masznyik Gyula csángó főesperes, gróf Lázár István főispán, Seidl Ambrus miniszteri tanácsos, Borszék Soma, Koós Ferencz, Balázs, Kozma Ferencz kir. tanácsos, Bédli Tivadar, Vajna István, Betegh Imre, Potsa Bertalan, Ugron Zoltán, Gödri Ferencz polgármester, Damokos Andor dr, Szentiványi Miklós, Becze Antal alispánok. Az O. M. G. E. képviselőiben gróf Desseffy Aurél elnök, Forster Géza igazgató; Jancsó Benedek, Hankó Vilmos, Hoffmann ezredes honvédelmi, Micseh Endre titkár a kereskedelmi miniszter képviselői, Gyárfás Győző főmérnök, Kelemen Lajos ügyvéd és mások.

Bedő Albert, a rendező-bizottság elnöke, hosszabb beszéddel vezette be a kongresszust többek között mondván:

Mi, kik itt jelen vagyunk, mindannyian igen jól tudjuk, hogy a kongresszusok tanácskozásai még nem jelenthetik a viszonyoknak azonnal való jobbá alakulását, hanem egyedül és csupán a közjó előmozdításáért gondolkodó és fáradozó elméknek a segítő eszközök és intézmények egyetértő megjelölésére törekvő társulását. De hogy aztán ezek az egyetértően megjelölt eszközök és intézmények valósággá, vérré és hussá legye-

hogy a jók jobbjai szövetkezzenek — teljes önzetlenséggel. Hangsúlyozom! önzetlenséggel, ha ugyan manapság még ez a fogalom él az emberek lelkében. Egy vonagló nép testén, vérén anyagi boldogulást keresni: egyértelmű a hazaárulással. Ennek a népnek a lelkébe vissza kell önteni a bizalom jótékony csepjeit, mert ez a nép rettenetes sokat csalódott vezető embereiben s ma odáig jutott, hogy — az ingének sem hisz. Fel kell támasztanunk a régi székely erkölcsöket, a nemes egyszerűséget: erre kell nevelni az új nemzedéket. Az újat. A régi, az öregebb rendű emberek baján, nyomorúságán már nem segít sem a székely kongresszus, sem a társadalom, sem a kormány. Vasut, olcsó hitel, ipar, mezőgazdaság, állattenyésztés föllendítése — ezek nagyjában orvosszerek — mind az új nemzedéknek szólnak. Ezt kell fölemelni, ezt kell ránevelni a megváltozott életviszonyok közt való megélhetésre; ebbe kell hitet, bizalmat önteni, mielőtt az öregek csüggettsége átplántálódhatnék lelkükbe.

A székely akeziót, melynek a holnap megnyíló kongresszus természetesen következése, nagyon kis emberek indították meg, akiket a nagyok kezdetben megmosolyogtak. Nehány ifjú Marosvásárhelyen megalakítja a székely társaságot, s ma már ötven ilyen társaság ébresztgeti az országos érdeklődést a székelység iránt; néhány tanító és tisztviselő elveti a magot s ma már az Emke, Omge, székelyegyesület s más előkelő testületek állanak az apostolok sorában. Kormány és társadalom meleg érdeklődéssel várják: mit kíván a székely nép; nincs gondolkodó ember, ki a székely-kérdés nemzeti voltát ne érezné, ne látná, csak a jelt várják: hol kezdjük hát a mentő munkát.

Ezt a jelt kell megadnia a tusnádi kongresszusnak.

nek, ez magára a székely népre is csak akkor várható, ha ennek a népnek kebeléből is mindegyik, nagyja és kicsije egyaránt arra fog dolgozni, hogy maga legyen legelső sorban székelyjavitásának, mind a földművelés, mind az ipari foglalkozás terén legkitartóbb munkása és pedig akként, hogy mind a családi, mind a polgári közélet körében kötelességét hiven s munkáját szorgalommal teljesítse, erkölcsösen és takarékosan éljen, az igazság és becsület után haladjon, a korcsmát kerülje és Isten házáat keresse!

Nem lehet kétség abban, hogy az a virágzó polgári jólét, melyre a székely népnek, úgy hivatalosán és értelmiségénél fogva, mint földjének természeti minősége alapján, jogosultsága van s melynek elérhetésére dolgozni most idejöttünk, elérhetővé is válik; s ez a nép, melynek most a megélhetés eszközeinek megnyerhetéseért súlyos küzdelmeket és nélkülözéseket kell viselni, megmentve lesz önmagának a magyar nemzetnek s az emberi kultúra szolgálatának.

Adja a Mindenható, hogy a székely nép szenvedő sorsának megváltoztatására irányzott nemes törekvéseink, az óhajtott siker biztosabb elérhetése végett, egyetértő megállapodások útján érvényesüljenek, hogy így azok a határozati javaslatok, melyeket a kongresszust rendező testületek kiküldött megbízottai alkalmasnak és célravezetőnek ismerve, a kongresszus elé terjesztenek, áldásos gyümölcseiket mielőbb megteremhessék.

Bedő Albert a szavait követő viharos éljenzés csillapultával felkérte gróf Dessewffy Aurélt, a kongresszus diszelnökét a teljes ülés megnyitására.

(Gróf Dessewffy Aurél beszéde)

A kongresszus tagjainak zajos éljenzése közben állott fel Dessewffy Aurél a szözlásra s a következő beszédet mondta: Tisztelt Uraim! Nem kívánok azoknak ismétlésébe bocsátkozni, miket a rezdező bizottság igen t. elnöke szíves volt itten elmondani, de midőn ez alkalommal azért gyűltünk egybe, hogy munkálkodásunkkal a végrehajtó bizottság előkészítő munkálatai alapján egy oly kérdés megoldásához járjunk, amely csekély erőnk és munkásságunkhoz képest nem kis feladat, bátor vagyok mégis röviden a kérdés lényegét érinteni (Halljuk). Ha körülnézünk Európában azt látjuk, hogy ma a nagy nemzetek aglomerációja dominál, úgy kulturális, mint anyagi téren is, kellő eszközöket úgy saját anyagi erejükben, mint közgazdasági és egyéb tényezőkben feltalálva az aglomeráció erejénél fogva nagy politikai társadalmi és kulturális feladatokat tudnak teljesíteni és tudnak megoldani. Akár a nagy német, akár a szláv államok óriási tömegét nézzük, nézetem szerint bizonyos borzongás kell, hogy elfogjon bennünket, mert mi ezen, két nagy hatalom közé ékelve, úgy csekély számunk, mint kulturális visszamaradottságunkban az átmeneti időszak közgazdasági nehézségeivel küzdve, ezen feladatot egykönnyen megoldani nem fogjuk tudni és éppen ezért, mint igen tisztelt elnöktársam és barátom mondja, a kormány és minden egyéb tényezőknek együttes közreműködésével sikerülhet csak a megoldás stádiumába jutni. Ezt a feladatot biográfiai szituációnk is mintegy kötelesség gyanánt rója reánk, hogy megoldjuk; azért, szerintem éppen azon szomorú jelenség, a mely 10—12 év alatt éreztetted legelőször hatását hazánkban, a mely a kivándorlásban mutatkozott, s amely először hazánk északi s közgazdasági tekintetben legfontosabb részében immár kalamitássá vált, kell, hogy a tettek mezejére serkentsen bennünket, mert a kivándorlás folytán számunk folyton csökken, igen sok kéz és munkaerő, amely itt használható volna, elvesz, a leg-súlyosabb baj pedig az, hogy a Romániába vagy Amerikába kivándorolt honfitársaink bensejéből kivész a hozzátartozandóság érzete, ha visszajönnek is, többé itt nem érzik jól magukat, törvényeink is olyanok, hogy a kivándorlók honosságukat elvesztvén, az anyaországgal való összeköttetésüket nem bírják fentartani, nagyrésztük örökre elszakad a hazától. (Igaz, úgy van.) Kérem azért, t. uraim, ez a nagy kérdés, a székely kérdés, a kivándorlás kérdésének bár csak egyik ágát képezi, de összeköttetésben van mindazon nagy kulturális, társadalmi, nemzeti és közgazdasági tényezőkkel is — megoldásra nem könnyen vihető. Azért a magam részéről azon óhaj-tásomnak adok itt kifejezést, hogy ezen munkálkodásunk oly eredménnyel járjon, hogy a nemzet, a magyar társadalmat apathiajából felráz-hassa. (Zajos éljenzés.)

A legutóbbi időben pár év óta kormányzatunk is úgy a kivándorlás, mint a székely kérdés iránt élénk érdeklődést tanúsít, s egy egyént meg is bizott már a székely kérdés kizárólagos tanulmányozásával. (Hosszas éljenzés.) Ezért t. kongresszus szerintem elismerésünket kell kifejeznünk a kormány iránt s azon reményben nyitott meg a kongresszust, hogy munkálkodásunk hasznos gyümölcsöt hozó lesz s képesek leszünk oly javaslatokat ajánlani a kormánynak és a társadalomnak, a melyekkel fontos kérdést megoldani képesek leszünk. Ezzel szolgálatot teszünk magunknak, a közügynek és a hazának. Ezzel a kongresszust megnyitott. (Hosszas éljenzés és taps.)

Dessewffy Aurél diszelnök nagyhatású megnyitó beszéde után Molnár Józsiás országgyűlési képviselő jelentkezett szözlásra s határozati javaslatot nyújtott be a kongresszus plénuma elé, melyben a gazdasági legfőbb két bajjal, a tagosítással és arányosítással foglalkozik.

Molnár határozati javaslatát, mely az ügyrendbe felvéve nem volt, a kongresszus visszautasította.

Elcsendesülvén az az incidens, melyet ez a dolog okozott, Becze Antal csiki alispán közönte meg a kongresszusnak, hogy a székelység segélyére sietett.

Azt a lelkes hangutatót, melyet Becze alispán beszéde keltett, még fokozta Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár előadása a székelység régi történeti és jogi intézményeiről. A tudós tanár ugyanis már tíz év óta foglalkozik a székelység történetének megírásával s mintegy hét kötet oklevél tárat rendezett már saját alá. Nem csodálhatni tehát, ha felolvasása folyamán a nagy székely ősi szellemének buzdító és lelkesítő hatását érezték a kongresszus tagjai.

A kongresszus teljes ülését Buday Barna a kongresszus főtitkára, a „Házánk” című lap szerkesztőjének előterjesztései rekesztette be s ezután a kongresszus öt szakosztályi alakult át, melyek a délután folyamán kezdtek tanácskozni.

A teljes ülés után a kongresszusi tagok nagy csoportokban lepték el a fürdő gyönyörű sétatereit s ott vitatják a felmerült kérdéseket.

A szakosztályok ülései délután 3 órakor kezdődtek.

A közmívelődési szakosztály ülésén Bély Ákos gróf és Sándor József elnökölték. Sándor József hosszabb beszéddel nyitotta meg az ülést, abból indulva ki, hogy a fajszeretet megtalálta a módját, hogy az erdélyi rész magyarsága a magyarországi testvérekkel közös akcióra egyesüljön. Nem valósult az az aggály, hogy az erdélyi részbe akár a klerikalizmus, akár az egyoldalú merev agrárizmus jöhesse be az akcióval. A kongresszus ügyrendjével és szervezett szabályával, valamint elvi megállapodásával megtaláltuk a helyes utat. Különösen a legkényesebb közmívelődési szakosztály előadói megmutatták, hogy javaslataikkal a szeparatiztikus és partikulariztikus szempontokat félretéve, fel tudnak emelkedni az általános, emberies s hazafias szempontokig. (Tetszés.) Üdvözli a szakosztályt.

Utána Balogh Pál, a kiváló író tartotta meg érdekes előadását a székelység fajnépségéről. Határozati javaslatában oda konkludál, hogy a mentő-akció a tiszta magyar, vagy a tulsúlyal magyar közösségeken kívül ki kell terjeszteni oda, ahol a magyar többség gyöngye, ahol a magyar kisebbségben van, ahol a község a magyar nyelvhatárokon belül, vagy a határok mellett fekszik, ahol a magyar egykori lakosság leapadt, vagy elveszett. Gondoskodni kell ezen közösségek nyilvántartásáról s mindama hatóságoknak feléjük kell irányoznia a kongresszus figyelmét, mely hatóságoknak a kongresszus határozatait végrehajtani kötelességül jut. A szakosztály Balogh Pál határozati javaslatát vita nélkül nagy lelkesedéssel fogadta el.

Ezután Pál István apát-kanonok, Boros György dr, Nagy Károly, Masznik Gyula ág. hitvesperes és Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő tettek különféle javaslatokat, a melyeket a kongresszus egyhangulag elfogadott s ezzel a szakosztály mai anyaga le is volt tárgyalva.

Az őstermelési szakosztály ülésén Bedő Albert elnökölt. Szilassy Zoltánnak az állattenyésztés fejlesztéséről szóló javaslatait Nagy Vilmos adta elő. Kiemeli azt, hogy az állattenyésztés a székelység különleges viszonyainál fogva az ország e részében mily nagy fontossággal bír, annak fejlesztése s terményei értékesítésének szer-

vezése a jólétnek új, eddig nem ismert forrásait képes fakasztani. Sürgeti az 1894. évi XII. törvényzikk sürgős szigorú végrehajtását, a községi apaállatok beszerzésére vonatkozólag megfelelő szabályrendeletek létesítését s a beszerzéshez állami és egyéb kedvezmények beszerzését, a községi legelők jókarban tartását. Kívánatosnak tartja továbbá állattenyésztő és értékesítő szövetkezetek létesítését, a juh- és sertés-tenyésztés előmozdítását, a tejgazdaságok, a baromfitenyésztés fejlesztését.

Sierban János, Szentpály József, Székely György, Szőke Mihály, Mika Ottokár, Ugron János, Puskás Jenő, Berzenczey István, Szántó Károly és többek felszólalásai után a határozati javaslatot több javaslatba hozott kiegészítéssel elfogadták.

Ezután Barabás Béla tartott előadást a juh-tenyésztés fejlesztéséről.

A birtokpolitikai adó- és hitelügyi szakosztály ülésén Forster Géza elnök szintén kénytelen volt Molnár Józsiástól a szót megvonni. Ezután Seidl Ambrus miniszteri tanácsos, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója, tartott előadást a székelyföldi hitelszövetkezeti akció fejlesztéséről. Határozati javaslatát Lázár István gróf és Incze Balázs felszólalása után elfogadták.

Sebess Dénes dr országgyűlési képviselő a birtokok szétforgácsolódásának megakadályozása s az örökösödési törvények módosítása tárgyában terjesztett elő jól megokolt határozati javaslatokat. Ugron Zoltán felszólalása után Dévai Ignác az igazságügyminiszter képviselője, kijelenti, hogy az igazságügyi miniszter foglalkozik e kérdésekkel. (Helyeslés.)

Bánffy Dénes gróf a törzsörökösödést nem tartja behozhatónak. Ugron Gábor azt fejtegeti, hogy a közbirtok kellőleg kihasználva nincs. Nem szabad a népből az egyenlőség érzetét kiirtani. Az államnak helyes birtokpolitikát kell követnie. Székelyföldi földhitelintézetet nem ajánl, mert ilyen fundációnál a részvényeket kell jövedelmeztetni. Szól a hitbizományi rendszer ellen. Incze István felszólalása után Bánffy Zsigmond dr szól a javaslathoz, melyet Sebess előadó megjegyzései után elfogadtak.

A kivándorlási és fürdőügyi szakosztály ülésén László Gyula előadó a kivándorlás okát abnormis gazdasági viszonyoknak tulajdonítja. A székelyföld viláfgazdasági vasutat nem kapván, a haladásból kizárattott. Állandóbb tartózkodásra iparosok és iparossegédek, azután cselédek, mezei és erdei munkások vándorolnak ki. Utóbbiak rövidebb időre. Legveszedelmesebb a leányok kivándorlása, akiket megejt a buja keleti élet. A férfiak isszákossághoz és tunyasághoz szoknak kint hozzá. Sok derék iparos van kint, a kiket most elnyom az általuk nevelt román iparosok versenye. A leány kivándorlásnak megszorítását s a kivándorolt munkások érdekeinek megvédését sürgeti, a mikre nézve részletes javaslatot terjeszt elő elfogadásra ajánlva a felvidéki, dunántuli és délvidéki kivándorlási kongresszusok ez irányban elfogadott határozati javaslatait. Hosszú eszmecsere során a javaslat Hoffman Hugó vezérkari ezredes és Damokos Ödön egy-egy módosításával elfogadtattott.

Az ipari szakosztály tárgyalási anyaga fölötté gazdag volt és felölelte az iparfejlesztési akció az egész vonalon. Elsőül Siklody István brassói faipari szaktanár mutatott be határozati javaslatot a faipar fejlesztéséről. A javaslathoz felszólaltak Molnár József országgyűlési képviselő Berzenczey István, Török Andor dr polgármester Solymossy Endre tanár, Zakariás János dr, Koncz Sándor dr, Szakáts Péter és Fehér Antal dr országgyűlési képviselő. Egy-két pont kivételével a javaslatot elfogadták. Végül elfogadták Stodola József börgyárosnak a székely bőripar fellendítése érdekében beterjesztett következő határozati javaslatát: A kongresszus kívánatosnak tartja közös műhelyek felállítását, azok modern berendezését, a nyers és kikészített bőrök vasuti díjtételeinek leszállítását. (Helyeslés.)

A mai munka ezzel véget ért.

A székely kongresszus további folyama.

— T á v i r a t. —

Tusnád, aug. 30.

A székely kongresszusnak, mind az öt szakosztálya lankadatlan kitartással tárgyalta tegnap délelőtt és tegnap késő estig az összes előadói javaslatokat. Az udvarhelymegyei kongresszusi tagok közül Ugron Gábor, Ugron János orsz. képviselők, Koncz Ármin földbirtokos és

gyógyszertár-tulajdonos, Solymossy Endre ev. ref. kollegiumi tanár s Paget Olivér parajdi nagybirtokos tartottak nagyobb szabású és figyelemmel hallgatott beszédeket. Spaller József szakiskolai tanárnak a köiparra vonatkozó javaslatát Gyárfás Győző pótljavaslatával fogadták el. Tegnap este Geöcze Sarolta tanítónő és írónő felolvasást a nő-kérdésről. A kongresszus alkalmából alakult udvarhelymegyei székely daloskör Végler Gyula székelykereszturi képezdei zenetanár vezetésével mellett nagy sikerrel énekelt.

Ma délután a kongresszus teljes záró-ülést tart. A kongresszusról szóló részletes tudósításunkat jövő számban adjuk.

Mezőgazdasági munkásvédelmünk.

Egy-két esztendő előtt ez a fogalom ismeretlen volt Magyarországon. A dolgozó parasztra, ha maga nem vigyázott magára, vigyázhatott a jó Isten; ha baleset érte, jobb ha meghalt azonnal, mert különben a koldusok számát kellett szaporítani. A gazdasági cseléd is — egy-két humanusabb uradalmat leszámítva — öreg napjaira rendesen a kegyelem kenyérre volt utalva. Egy-két uradalom adott kiérdemült cselédjeinek elagott korában segélyt. De egyébként, ha valaki nyugdíjazott öregbérésről, vagy nyugalmazott földmivésről beszélt volna, jóízű kacagást kaphatott válaszul.

Egy-két esztendő alatt azonban nagyot fordult a világ. Darányi földmívelési miniszternek nagyszabású alkotása: a gazdasági munkás- és eselédsegélypénztár életbe léptével, az eddig ismeretlen és nevetséges fogalmakból valóság lett. Most már van nyugalmazott öregbérés, mint a hogy van nyugalmazott huszárkapitány, vagy adópénztárnok. Annak idején, a mikor a segélypénztárról szóló törvényt meghozták, elismerte mindenki, hogy humanusabb s nagyobb szociális fontosságú alkotást a magyar kormány még nem létesített. Az 1902. évi XIV. t.-cz. eltüntette a segélypénztárnak azokat az apróbb szépséghibáit is, a mit két évi gyakorlat alatt fedeztek fel az intézmény vezetői. Ez a kiegészítő törvény ismét nagy haladás mezőgazdasági munkásvédelmünk terén. A segélyezés mérvét nagyobbá teszi — védszárnyai alá fogja egészen a veszélynek leginkább kitett munkást, amennyiben azok biztosítását kötelezőleg rendelé el.

A statisztika igazán szomorú adatokat tár fel arról, mily nagy a cséplés közben történő balesetek száma. Ha valahol, akkor itt van leginkább a mezőgazdasági munkás védelemre rászorulva, a cséplőgép egy fordulása, egyetlen vigyázat nélküli pillanat koldust csinál belőle s bizony-bizony a statisztika arról nem igen tesz említést, hogy a géptulajdonos tartotta el holtig a nyomorékká tett munkást vagy annak családját.

Potom egy-két koronáért biztosítja a segélypénztár a cséplőgép és szecskavágó körül alkalmazott munkásokat egy évre s a halállal végződő balesetnél a gyászoló család kap tisztességes summat, állandó munkaképtelenség esetén pedig holtig tartó segélyben részesíti a szerencsétlenül jártat. Arról nem is szólunk, hogy míg a betegség tart — sérültet orvosoltatja és segélyezi a pénztár.

A törvény, a mint említettük is, csak egyes meghatározott esetekben rendeli el a kötelező biztosítást — éppen azért a segélypénztár népszerűsítése teljesen társadalmi feladat. Feladata főleg azoknak, a kik a társadalomnak a segélypénztár által érintett rétegeiben vezető szerepre vannak hivatva. Papok, tanítók, jegyzők karolják fel különösen meleg szeretettel a segélypénztár népszerűségének eszméjét — hiszen a pénztár elterjedése, kifejlesztése főleg annak a néposztálynak létérdekeit érinti, a mely eddig a legelhagyatottabb volt. Kettős haszonnal jár az — és különösen kiszámíthatatlan az erkölcsi haszon. Ott lappang a nép lelkében még mindig az elégedetlenség az urak iránt, valamiképp meg kell őket győzni arról, hogy van olyan intézmény is,

a mely aggodó gonddal vigyáz rá mindig s meleg szeretettel vár részére egy-egy karaj kenyeret éppen akkor, a mikor a sorscsapások a sajátját kivették a kezéből.

A földmívelési miniszter épp a napokban adta ki a segélypénztár népies ismertetését, soha jobb dolgot nem tennének a falusi gazdakörök és olvasókörök vezetői, mintha a füzeteket a vezetésük alatt álló intézmény állandó olvasmányául bevezetnék. Pénzbe nem kerül, a miniszterium ingyen küldi.

Mondani sem kell, hogy a magyar paraszt mennyire bizalmatlan minden új dolog iránt, — ezt a bizalmatlanságot kell eloszlatni első sorban, de ezt csak azok tehetik, akikre a nép hallgat. Ez volna az igazi agrárszociálizmus, — vajha ennek minél több apostola és híve akadna.

Tan- és nevelésügy.

Iskolai szünetek az ujisk. évben. Tanítóinknak és a szülőknek szolgálatot vélünk tenni azáltal, hogy az 1902—903. iskolai évben az állami és községi iskolákban leendő szüneteket (a vasárnapok kivételével) összefoglalva, a következőkben megjelöljük: szeptember 8-ika; november 1-je; november 19-ike; december 8-ika; december 24-től 1903. január 2-ikáig; január 6-ika; február 2-ika; február 24. és 25-ike; március 25-ike; április 5-től 15-ikéig; május 21-én; május 31-től június 2-ikáig; június 11-én és 29-én.

Igen czélszerű kezelési nyomtatványok az iskolák részére. Holnap (szeptember 1-én) az iskolák egyrészenek kapui megnyílnak. Tömegesen vonul be szülő és tanítvány az igazgatókhoz beírtni, beiratkozni az új iskolai évre. Ilyenkor az igazgatóknak ezer és ezer dolguk van a sürűn érkezők pontos beírásával, a tandíjak kezelésével. Nagy könnyebbségükre szolgál tehát az a 8¹/₂ cm. magas és 10¹/₂ cm. hosszú 100 drb kiszakítható és 100 drb ellenőrző *Tandíjnyomtatvány*-t tartalmazó füzetke, mely a mellett, hogy egyszerű irónnal való beírással nyugtát és ellennyugtát is szolgáltat, igen sok időt és fáradságot megkímél s olcsó áránál, czélszerűségénél fogva már eddig is megnyerte sokak tetszését. — A másik hasonlóan czélszerű ugyanily nagyságú és szintén 200 számozott — ebből 100 kiszakítható — lapot tartalmazó füzetke *Mulasztási megintéskészítő*-re szolgál. Tanítóknak és szülőknek egyiránt fontos, hogy a mulasztások okai ismereteselegyenek előttük. Az első megintések eddig nehézségbe ütköztek vagy a legtöbb esetben elmaradtak. Ezután, ha x. y. nem jelent meg a tanórán: szülője megintést kap s a mulasztás okát bejelenti vagy pedig igazolatlan marad és ismétlés esetén büntetésre a községi előjáróság elébe kerül. Tudomásunk szerint az új iskolai évre szolgáló *Tanítvány nyilvántartás* — sok nehézségbe ütközött a legtöbb és miatt a kívánalmaknak nem felelhet meg. Ezen hiányon segítő, lapunk kiadóhivatala könyvnyomdájában igen czélszerű, az összes elemi iskolai tananyagot felölelő nyomtatvány készül és már e hét elején kapható lesz. Ugyisint az előbb említett könyvecskék is kaphatók darabonként 1 K 30 fillérért a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhely.

Irodalom.

A toll. Ez év október havában egy új, pazar kiállítású képes heti lap jelenik meg. Ebben az újságban minden magyar: magyar az iránya, magyar az ereje, magyar írók és művészek munkája. Magyar művészek készítették a pompás színes reprodukciókat, a milyeneket még eddig nálunk nem csináltak. Most jelent meg „A Toll” prospektusa. A Toll irodalmi szerkesztője Heltai Jenő, a művészi rész szerkesztője Linek Lajos, felelős szerkesztője: Jékei Károly lesz. A lap előfizetési ára igen olcsó: negyed évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Eskü-út 3. szám alatt van. Mutató számot mindenkinek készséggel küld a kiadóhivatal.

Különfélék.

— **Tanfelügyelőnk szabadságon.** Sziklay P. Gyula kir. s.-tanfelügyelő e hó 25-ikétől kezdődőleg hatheti szabadságot nyervén, a kir. tanfelügyelőség vezetésével ezen időre Poppov Péter kir. tanfelügyelősségi tollnok bízott meg.

— **Főgondnoki jelölés.** Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye aug. 27-én tartott rendkívüli közgyűlésén br. Kemény Béla halálával megüresedett egyházmegyei főgondnoki állásra a jelölést megejtette, még pedig akként, hogy első helyen dr. Gyarmathy Dezső egyházmegyei gondnokot, második helyen Ugron János országgyűlési képviselőt és harmadik helyen Somogyi István alispánt jelölte. A főgondnok megválasztása a folyó évi november havában Kolozsvárt tartandó egyházkerületi közgyűlésen fog megtörténni. Az egyházmegye arról is gondoskodott, hogy azon esetre, ha gondnok választatik főgondnokká, az így megüresedett gondnoki állás is az egyházkerületi közgyűlésen betölthető legyen; e czélból a gondnoki állásra a következőket jelezte ebben a sorban: Somogyi István alispánt, dr. Nagy Samu ügyvédet és Gönczi Lajos főgymn. igazgatót.

— **A népiskolai ifjúsági könyvtárak intézőbizottsága.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a népiskolai ifjúsági könyvtárakat intéző bizottság elnökévé dr. Sebestyén Gyulát, az Országos Közoktatási Tanács titkárá, előadó-jává: Tóth Rezső tanárt, tagjaivá: dr. Alexander Bernát m. kir. tud. egyetemi tanárt, Benedek Elek író, Csernoch János országgyűlési képviselőt, dr. Bánóczi József egyetemi magántanár, tanítóképző-intézeti igazgatót, dr. Kenedi Géza ügyvéd, lapszerkesztőt, dr. Komáromy Lajos tanár, czimzetes igazgatót, dr. Marczali Henrik m. kir. tud. egyetemi tanárt, dr. Margalits Ede m. kir. tud. egyetemi tanárt, Móra István polgári leányiskolai tanár, író, Klupathy Jenő tud. egyetemi magántanárt, Ujváry Béla kir. tan., a Néptanítók Lapja szerkesztőjét, Szöcs Farkas teológiai tanárt, öt évi időtartamra nevezte ki.

— **Az „Erdély”** czimű, Kolozsvárt Radnóti Dezső E. K. E. főtítkár szerkesztésében és az E. K. E. kiadásában időnkint megjelenő honismertető lap folyó évi 6—8. száma most jelent meg igen érdekes tartalommal. A kitűnően szerkesztett folyóiratban Hankó Vilmos dr. összehasonlítást tesz az egyes külföldi fürdők, ásványvizek s az ezekkel gyógyító hatásra egyenlő értékű erdélyiekkel. Ezt az összehasonlítást jövő számunkban mi is közöljük. A „Székely akció” czimű hosszabb cikelyt közöl a Magyar Jelzőlog-Hitelbank sepsiszentgyörgyi képviselőségéről s annak irodahelyiségét, mint „A székely akció első (!) eredményé”-t mutatja be — képpel. Egyelőre csak ennyit ohajtottunk konstatálni. Anélkül, hogy a Hitelbank valódi érdemeiből hajszaínyt is elvonni szándékunkban volna, föntartjuk a jogot, hogy a cikely egyes részeire megjegyzéseinket megtehessek.

— **Városunk képviselőtestülete** folyó évi szeptember hó 3-án (szerdán) d. u. 3 órakor a városház tanácskozó termében rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgyát a városi tanács azon javaslata képezi, hogy Kossuth Lajos nagyhazánk fia születésének 100 ik évfordulója városunk közönsége által is méltóképen megünnepelessék.

— **Új postai ügynökség vármegyénkben.** A Homoródszentpál községben engedélyezett postai ügynökség holnap, szeptember 1-én működését megkezdí. Ezen ügynökséghez Homoródszentpál, Homoródszentpéter, Homoródvárosfalva, Homoródjánosfalva és Homoródrecsenyéd községek vannak beosztva, melyek elsőjéről minden postai küldeményeket Homoródszentpálról kapják. Az ügynökség vezetésével Szabó Mózes községi tanító van megbízva.

— **Egy volt képviselő halála.** Udvarhelyvármegye törvényhatóságát ismét gyász érte a héten. Meghalt Sepsiszentkirályi Szent-Királyi Árpád, volt országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag és földbirtokos Gagyban. Szent-Királyi Árpád évek hosszú során át volt a székelykereszturi járás főszolgabírája, majd országgyűlési képviselője s mindkét minőségében sok hasznos

Egy nemzet vagyona a koporsókban. A statisztika legujabb vívmánya, hogy kiderítette, hová lesz tulajdonképen az emberiség aranykészlete, azaz vagyona. Mert annak ellenére, hogy nem oxidálódik, mégis fogy és folyton meg kell ujitani a bányákból. Kiderítette, hogy többek közt csak a rossz fogak tömésére Amerika fogorvosai évenként 860 kilogramm aranyat használnak el, amely 2 és fél millió frank értéket képvisel. Ez az óriási ösz-

szeg hosszabb-rövidebb idő múlva a sirba kerül. Ha ez még három évszázadon keresztül folytatódik, úgy Amerika temetőiben 750 millió frank értékű aranyat fognak rejtteni, azaz annyit, mennyi Amerikának jelenlegi aranykészlete. Ha addig a yankee nem veszít élelmességéből akkor bizonyos, hogy háromszáz év múltán a temetők aranybányákká változnak át.

Hivatalos rész.

Másolat. 29327—1902. B. M. számú **körrendelet a magyarországi munkások Romániába való szerződésének megállása tárgyában.** Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak (Budapest kivételével). A bukaresti osztrák-magyar konszultus jelentése szerint lelkiismeretlen ügynökök által jó keresettel kecsegtetve még mindig sűrűn mennek Magyarországból mindenféle munkások Romániába, a kik oda érkezésük után csatlódva tapasztalják, hogy a tett ígéretek többnyire be nem váltattak s azok a bíróságok útján sem igen érvényesíthetők. Mult évi márczius 24-én 12159 sz. a kelt körrendelet kapcsán újból felnivom tehát a címet, hogy intézkedjék, miszerint a Romániába készülő munkások a fenti körülményre kellőleg figyelmeztessenek, az őket csábító ügynökök pedig kinyomoztassanak s amennyiben kivándorlás közvetítésének ismérvei forognának fenn, felelősségre vonassanak: az esetre pedig ha csak bizonyos és rövidebb tartamu munkálatokra szükséges munkások szerzéséről van szó, ez csak akkor engedjék meg, ha megfelelő biztosíték nyújtatik az iránt, hogy a munkások részére kikötött szolgáltatások teljesítetténi is fognak. Budapest, 1902. évi augusztus hó 2-án. Széll. s. k. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 11942—902. alisp. Valamennyi főszolgabíróknak, Udvarhely város polgármesterének, továbbá az összes községi előjáróságoknak. Belügyminiszter urnak fenti rendeletét tudomásvétel és megfelelő alkalmazkodás végett kiadom. Székelyudvarhely, 1902. augusztus 14. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Másolat. M. kir. belügyminiszter. 3886. szám, eln. **Körrendelet a portómentes hivatalos levelezéseknek ajánlva való postára adása tárgyában.** Ismételt, így legutóbb az 1899. évi november hó 6-án 108341. szám alatt kelt körrendelettel felhívtam a törvényhatóságokat, hogy csakis azon hivatalos leveleket adják ajánlva postára, melyek pótolhatatlan okiratokat tartalmaznak, vagy a melyekben határidő kitűzéséről van szó. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi június hó 19-én 38112. szám alatt kelt átirata szerint ennek dacára jelenleg is feltűnő nagyszámú adatnak fel ajánlottan a portómentes hivatalos levelezések, így például az egyik posta- és távirat igazgatóság székhelyén a folyó évi május hóban három napon át fegyanatosított próbaszámlálás eredménye szerint az egyes hivatalok levelezéseiknek 15 usque 88 százalékát ajánlva adták fel. Tekintettel arra, hogy a postán a közönsége, hivatalos levelezések ép oly gondtal kezeltek mint az ajánlottak s a feladó hatóság stb. a postai feladó könyvbe a közönséges hivatalos levelezések feladásáról is elismervényt nyer, mi az ajánlva való postára adást a legtöbb esetben feleslegessé teszi, — tekintettel továbbá arra, hogy a postaszolgálat mai fejlettsége mellett a hivatalos levelezéseknek nagyobb biztosság érve alatt ajánlva való feladása indokolatlannak mutatkozik, — tekintettel végül arra a rendkívüli teherre, mit a hivatalos portómentes levelezéseknek szükségtelesen ajánlva való feladása az ismételt elkönnyelés által a posta intézetre ró, felhívom a törvényhatóságokat, hogy ezen kedvezményrel a fentieknél megfelelőleg csakis valóban elkerülhetetlenül szükséges esetekben éljen és egyúttal eziránt az ajánlási díj alól való mentességgel bíró alantatos hatóságokat, hivatalokat és közegeket késedelem nélkül kellőképp utasítsa. Megjegyzem, hogy csakis azok tekintendők határidős daraboknak, melyek valamely törvényes rendelkezés alapján, illetőleg magánfél érdekéből avagy egyéb fontos okból igénynek feltétlenül meghatározott időre elintézését. Budapest, 1902. évi augusztus 4-én. A miniszter helyett: Gullner s. k. államtitkár. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 11945—902. alispáni. Székelyudvarhely város polgármesterének, rendőrfőkapitányának, a három főszolgabíróknak és valamennyi községi előjáróságnak. Fenti rendelet tudomásvétel és alkalmazkodás végett kiadom. Székelyudvarhely, 1902. augusztus hó 12-én. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Körözendők. Udvarhelyvármegye alispánjától. 10864., 19020., 10926., 12102., 12134., 12312., 124e1—902. alisp. sz. Valamennyi község előjáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közhírre vétel végett értesítem, hogy dr Gyarmathy Dezső homoródszentpáli birtokosnak Székelyudvarhelyről 2 lova folyó hó 15-én szekér elé fogva — valaki által elhajtatott. A lovak közül egyik fakó, másik nyári barna, mindkettő herélt, 150—152 cm. magasak, a szekér vastengelyű, deszkázott oldalokkal. A lovakon közönséges székely három volt. Farczádi Hadnagy Ferencnek egy üsző bival-tinója (bal füle hegye be van vágva) elveszett. Szentgyházassólal faluban Ráduly Sándornál egy 2 éves piros pejszőrű herélt, jegy nélküli csikó van. Péter István székelyudvarhelyi lakosnak 1 drb 5 éves barna, herélt lova Zetelaka „Égetvész” nevű erdejéből jul. 28-án eltévedt, továbbá 2 drb herélt, sárga ló a község határában gazdátlanul találtatott. Vargason egy 6 éves barnaszőrű herélt ló felfogatott. Zetelaka község „Sikaszó” mezeje nevű határában egy drb világos pej herélt ló (melynek fél csipője leütött és az orrán egy kis hold van), egy drb jegy nélküli barna herélt ló; továbbá Zetelaka község „Dorog” nevű dűlőjében 2 drb bivaltehen (melyek közül egyiknek szarvai között fehér iolt és fülein jegy, a másiknak farka végén fehér szőr van) gazdátlanul találtatott. Dakó Márton kadicfalvi lakosnak a kadicfalvi „Rez” csordából egy 3 éves üszőbivala, (melynek hátulsó jobb lába bogos, farka bojtja fehér) folyó hó 9-én elveszett. Székelyudvarhelyen, 1902. augusztus 23. Alispán helyett: Ádám Albert tb. főjegyző.

Közönség-köréből.*

A „Jószív” segély-egyletnek.

„Megbűntetem az apákat a fiakban heted-iziglen” — „Megáldom az embert, ha munkálkodik és hozzám folyamodik”. — Ezek az Isten kijelentései azon férfunak kihez Ő szólott.

„Föld az Istent s cselekedjél jót”, — „ha jót tettél veled jár-kél”. Ezek az emberiség lét-alapját tévő erkölcsi rend megszilárdítására czélzó emberek kijelentései. Kiindulva ezektől nemcsak jólesőleg, sőt vigasztalással, teljes buzdítással hat a tudat, hogy van jó és nemes érzés, van szeretet és van a „minden államnak sarkköve a *tiszta erkölcs*” és a magyar álladalomban s annak társadalmában, melyek Istenhez hívó és felebaráti kötelesség teljesítésére buzdító szent czélú, erkölcs nemesítő és közjótékonyra alkotott intézményeinket hozták létre.

A bekezdésben lévő Isteni kijelentésnek Szegeden történt teljesedésbe menetelénél megjelenik Szent István utóda koronás királyunk s a vész helyénni látvány borzalmától megzatottan ejt könnyeket. Ezen könnyek forrása volt az a jószív, minek ugyan csak akkor létesülését köszönheti azon „Jószív” egyesület, kiről itten, bár kevés tudással, de hálás érzelmektől áthatva megemlékezem.

Egy-másik III-as Istencsapásra, az Eperjes, Nagy-Károly és Toroczko elhamvadására dicsoült Erzsébet királynénk előlmenetelével ugyancsak megsiratott Rudolf királyi herczeg néhai trónörökösünk, a Stefánia, az áldott József főherczeg és Fülöp Szász Coburg herczeg s nemzetünk nagyjai és honleányai közreműködésével született a „Segítség” jótékony segélyegylet és számos más czéltudatoság pánczélozta közhasznu egyelet, melyek mindannyiának kisebb-nagyobb mértékben élvezte vigasztaló hatását hazánkban az inséges nyomor. Ez egyletek mentő kezek az elesettek felemeléséhez, véd- és őrszellemek a szerencsétlen embertársaink kétségbeesésénél, segedelmük a szükségben, biztatólag mintegy ezt mondják: „Ember, küzdj és bizva bízzál!”

Ezt mondta a „Jószív” egylet is jelen alkalommal az ülkei tüzkárosultak segélyére küldött 150 koronában. — „A könnyeket nem lehet képviseltetni” mondta egy nagy hazánkfia s a segélyezettek hálakönyeit szintén a jelen esetben sem lehet köszönetet kifejező gyenge szavakba önteni. A szemekben a vigasz hatására megjelent könnyek leginkább kifejezik a károsultak mély halálját ámbár, de mégis azoknak a nevében és utasításukra forró köszönettel adózom a gyámolító segélyre jött „Jószív” egyletnek vigaszt

* Az e rovatban megjelent közleményeket díjtalanul közöljük, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk,

hozó nemes tetteért s a károsultak hálát ajkaival áldom azt a jöltvő, a jószívek tét képező „Jószív” egyletet.

Ez alkalommal nem hagyom el emlévételét annak is, hogy e segélyügyni járásnak — e segélyhozással, valamint az ülkei tüzkárosultak javára a belügyi k által leadott tetemes összeget tévő segély közlésevel járása népének boldogítását szelő dr Demeter Lőrincz derék főszolgazdagította számos érdemeit.

Szent-Tamás, 1902. aug. 24.

Kilyénfalvi György J. körjegyző.

Szerkesztői üzenetek.

B. A. Nagy-Galambfalva. Miatán az „Eg-két keresztelés” című, a „Székely-Udvarhely” megjelent közleményünk magára a község miséjére sértést nem tartalmaz, sőt a tényleg me „csinyt” mindnyájan elítéljük: — fölöslegesnek mindenféle külön nyilatkozatot. Egyedül Holder J. kel. lelkész urat tartjuk illetékesnek a nyilatkozat-tól még egy sor írást nem kaptunk.

Elcsapott tanítók. A szentgyházassólal falvóláhi ügyekről tudomásul bírnak. Miatán azok jogszervi kivizsgálása hivatalos elbírálás al részünkről korainak tartunk minden állás-foglalást. másunk szerint — a kir. tanfelügyelő is megtette seket, de közigazgatási bizottságunk is foglalkozik sept. 10-iki ülésében vele.

Nyílt-tér.*

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizo fegyelmi választmánya tagjainak tudomásul lettel közlöm, hogy Fodor István Nagy-Galan-ván tartózkodó, a 7351—902. alisp. sz. a. hető. tott jelentésében felhozott szennyves vad székelykereszturi járásbírósnál f. hó 18-án-ván nem szégyenlettel eltagadni — és ig 643—902. kgb. sz. fegyelmi határozat oly ha lat csinálásra lett hozva, melyért Fodor k hangaszt az ehhez hasonló rágalmaszaiért év óta nem tudom már a tömlécbe láthatni

Nagy-Galambfalva, 1902. augusztus 29.

Péter Albert,

hivatalvesztett körjegyző.

*E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vá, hog

Szentain t

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

u. 2

szám.

szá

hálát
zivekemlé
beni
mint
gyi k
egély
it sz
szolgy Jo
s.
Eg
"me
közse
g me
snek
er Ju
kozatés ká
tán a
is al
alást.
ette
alkozikbizo
ásul
Galan
vadás
8-án
és ig
ly ha
dor is
saiém
natni
s 29.ert,
körjeg
em va
z ente
e feny
u. 2 ó
nál nyil
rőnek
eladatAR
kaph
ban.és ole
in
k:er
lyt.
6-
6-
almaop
árma
székelyde jó
t
alábaUdvar
atók.o mi
ben,
A L
dvar

KÁDÁR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani. — **Raktáron** tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, esebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinczeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

Felhívás.

Felkérem mindazokat, a kik a vagyont Szakáts János borkereskedő cég tömegét képező árukat és felszereléseket egy tömegben megvásárolni óhajthogy ajánlatukat folyó évi szeptember 3-ának déli 12 óráig hozzám nyujtsák be. A leltár irodámban bármikor megtekinthető.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1902. aug. hó 8-án.

Dr Kovácsy Albert,
ügyvéd, Szakáts János csődtömegének gondnoka.

1902.

Feladési hirdetmény.

Alattirott közbirtokossági elnökség közhirrre teszi, hogy a közbirtokosság alább kitüntetett tisztelettel fenyőfák **f. évi szeptember hó 28-án** déli 2 órakor Gyergyóújfalu község hivatalos épületénél nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet érőnek eladatnak.

A megejtett becslés szerint találtatott:

1. A fenyési erdőrészben 1—34/a—69 számú erdőn megjelölt 13—54 cm. vastag 70 drb fának köbtartalma 37 m³ kikiáltási ára 55 K.

2. Büdös vermes erdőrészben 70—98/a—148 számú 13—46 cm. vastag 81 drb fának köbtartalma mintegy 25 m³ kikiáltási ára 8 K.

3. Csudáló erdőrészben 149—158 számú 35 cm. vastag fának köbtartalma mintegy 1 m³ kikiáltási ár 8 K.

4. Ujesztene-Libán erdőrészben 159—381 számú 13—42 cm. vastag 223 drb fának köbtartalma mintegy 57 m³ kikiáltási ára 101 K.

5. Somlyó erdőrészben 382—481 számú 57 cm. vastag 109 drb fának köbtartalma mintegy 87 m³ kikiáltási ára 174 K.

6. Boráros erdőrészben 482—599. és 1—110. számú 13—48 cm. vastag 228 drb. fának köbtartalma mintegy 89 m³ kikiáltási ára 174 korona.

7. Csicsalj erdőrészben 56—59. és 74—80. számú 18—36 cm. vastag 11 drb fának köbtartalma mintegy 4 m³ kikiáltási ára 8 korona.

A bánatpénz nagysága minden egyes csoportnál a kikiáltási ár 10 százaléka.

Kihasználási határidő 1903. évi március hó 1-éig terjed.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el. Az árverés egyéb feltétele, naponkint az elnökségnél megtekinthetők.

A k. b. elnökség.

Gy. Ujfalu, 1902. augusztus hó 20-án.

ROCSIS ALBERT, **NAGY ALBERT,**
b. elnök. bíró.

Egy korona!

Egy korona!

Féláron kaphatók

— míg a készlet tart —

TARCSAFALVI: TÖRT SUGARAK SZÉKELY HANGOK

czimű, vaskos verskötetek — melyeknek bolti ára eddig 2—2 korona volt — a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztése) Székely-Udvarhelyt.

Szám 3487—1902. t.lkvi.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrre tétetik, hogy Szállasi Ferencz végrehajthatónak ifj. László Domokos végrehajtást szenvedő elleni 525 korona 98 fillér s jár. kielegitése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó s a székelyudvarhelyi 495. sz. tjkvben A + 921/e. hrsz. ingatlanból végrehajtást szenvedő B4. alatti 1/4 rész jutalékára a C6. alatti jutalék 1/4-ed részére nézve László Domokost illető haszonélvezeti jog fenntartásával 701 kor. 19 fillér ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan jutalék az 1902. évi szeptember hó 22-ik napjának d. e. 9 órakor alóli t.lkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni.

A venni szándékozók tartoznak a becsárnak 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni. Az árverés további feltételei a hivatalos órák alatt a t.lkvi hatóságnál tekinthetők meg.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Székelyudvarhelyt, 1902. június 3-án.

DR VOITH

kir. törvényszéki bíró.

Monog-

ramm

ruha

jelzéséhez.

kivarráshoz.

Igen jól használható **pecsétnyomó**nak és **bélyegző festékekhez.**

Minden névre kaphatók 1 koronáért.

„DIADAL” magyar rugyanta kézi nyomdák

legnagyobb választékban 2 koronától 15 koronáig. — Piros, ibolyakék, fekete stb. bélyegzőfestékek; „DIADAL” rugyanta- és rézbélyegzőhöz használható **állandóan festékes párnák.**

Keletbélyegzők raktára.

Mindenféle bélyegzők és pecsétnyomók egyházak, iskolák, hivatalok, községek, magánvállalatok, kereskedők és iparosok részére a legolcsóbban, gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhelyt.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászba vonását is elvállalja. Hullákat exhu máltat s bárholonnan elszállítat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfödleket-, párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelekből mindig nagy választékot. Uj gyászkocsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olcsó és pontos kiszolgálás. 27—52.

Ének- és zenetanfolyam.

Alulirott van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdve **hegedű, zongora, czinbalom, czithera hangszerekre és mű-énekekre tanórákat nyitok** kezdő és haladó tanulók számára.

Bővebb felvilágosítás özv. Tibád Gergelyné házában (Kossuth-utca) kapható.

A n. érdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel:

Baku Katalin (Geutsthalerné),
okl. zenetanítónő.

1—3

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszmi
bádigos

Székely-Udvarhelyt

(Szombattfalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénztár mellett), elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. **torony- és házfedést, ócska fedelek kijavítását. Raktáron** tart mindenféle **konyha eszközöket, házi szükségleteket, kertészeti cikkeket és fürdőkádakat.** Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pontossággal teljesít. — **Költségvetéseket díjtalanul** elkészít. 7—26

NÉVJEGYEK,

MEGHIVÓK,

TÁNCZVIGALMI és

ESKÜVŐI

o o o o jelentések s mindenféle o o o o

könyvnyomdai munkák gyorsan és lelkiismeretes pontossággal készülnek a

„SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és újságkiadó vállalata)

Székely-Udvarhelyt.

Gyászjelentések nagy választékban, olcsó árak mellett. Vidéki megrendelések legrövidebb határidőre, esetleg a beérkezés napján elintéztést nyernek.

Sz. 4060—902. kig.

Pályázati hirdetmény.

A Székelyudvarhely városi rendőrkapitány-ságnál lemondás folytán üresedésbe jött és egyenkint 480 korona havi utólagos részletekben esedékes — évi fizetés s egyenruházattal összekötött két rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.

Pályázók felhívtnak, hogy a szervezési szabályrendelet 83. §-ában foglalt teljes minősítésket, életkorukat, ép, egészséges testalkatukat, katonai szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerűen bélyegzett és sajátkezűleg irt kérvényüket **folyó évi szeptember 10-ig** hozzám adják be.

Székelyudvarhelyt, 1902. évi augusztus 18-án.

SZAKÁTS ZOLTÁN s. k.,
polgármester.

**LEGFINOMABB DOBOZOK-
CSONTLEVÉLPAPIR ÉS
BORITÉKOKBAN**
BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és
rajzszekerkeskedésében
SZEKELY-UDVARHELYT, KOSSUTH-UTCZA
nagy mennyiség lévén
legolcsóbb árak mellett kapható.

Sz. 3481—902. szb.

Árlejtési hirdetmény.

A bordos—székelyszállási viczinális közuton a völgy árán építendő új hid vállalatba adása érdekében árlejtési határidőül **1902. évi szeptember hó 13. napjának d. e. 10 óráját** kitűzőn.

Vállalati összeg és kikiáltási ár 791 korona 85 fillér.

Felhívom mindazokat, kik ezen munkálatot vállalatba venni ohajtják, 5 százalékos bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat fenti határidőig hozzám annál bizonyosabban adják be, minthogy a későbbben érkező ajánlatokat figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztur, 1902. augusztus 19-én.

GÁLFFY,
főszolgabíró.

RÉPÁTI borviz kapható Sterba Ödön fűszerkereskedésében.

KÉPES

LEVELEZŐ-

LAPOK

nagy választékban egy helybeli felvételek, mint a legszebb tájképek kaphatók a „SZEKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében Székely-Udvarhelyt.

Paris 1900.
„GRAND PRIX”
Legnagyobb kitüntetés.

A valódi Singer varrógépek

A mi új családi gépeink a legkönnyebb és legnyugodtabb járatuak, legegyszerűbben kezelhetők és fölülmulhatlanok minden háztartásban előforduló munkák és a divatos műhímzés és úrmunkákhoz.

A folyton emelkedő adás, a kiváló kitüntetések minden kiállításán, a gének majdnem 50 éves fennállása és a világhír, mely a mi gépeink kiváltak, a legbiztosabb és legteljesebb garanciát képezik jószágukra.

Ingyen oktatás minden házi varrási munkában és a divatos műhímzésben.
Raktár hímzőselyemben nagy színválasztékban, varrógéprészekben, olaj, tű és fonalakban
Electromotorok az egyes családi varrógépekhez.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

BRASSÓ, Kapu-utca 23. szám.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 914—902. kj.

Árlejtési hirdetmény

Alólirott Zsombor nagyközség tulajdonát képező jegyzői lakon, egy új köcsür építése, a képviselő testületnek 6—901. szám alatt kelt ülésében elhatározatván, az ez iránti árlejtésre határo-

ldölül folyó évi szeptember hó 7-én d. tüzetik ki, Zsombor község házához. Ki 1000 korona, bánatpénzül ennek 10 százaléka endő le. Részletesebb feltételek, a község irodájában megtekinthetők.

Zsomboron, 1902. augusztus hó 12-én
PÉTER JÓZSEF, RIGÓ AN
kjső. albi

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAM.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

E balsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utolérhető hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek és a többi torokbajoknak. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség, a gyomor- és a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 3. Székletmozdítja elő a székelést és a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszűnteti a buskomorságtól és a hypochondriától, javítja az átvégnyel és emésztést. 4. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és rothadások általánosan minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a puffogást, a szájak és a gyomornak bűzét. 5. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, vargánya, megfagyott és megégett tagokra ruh, fekély és bőrduzzadás és repedés esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Ha titástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tölem gyáramból rendelnek eredeti szab. karokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhető. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásánál, az orbáncznak eseteiben, a vábbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülyés, a lábnak járásközben történő kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tévely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tévelybe van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierri (Adolf) Limited** gyógytára az „Orangyal-Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segitenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső hamisítványokat venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlében kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és cimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.